

Maerachtich
Verhael vande Victo-
rie van sijn Excellentie den
MARQVIS

SPINOLA,
Van het innemen der steden
in Pfaltz-Grauen Lant.

Eerst Ghedruckt den xxvij. November. 1620.

T'Hantwerpen / By Abraham Verhoeuen / op de
Lombaerde Veste inde gulde Sonne. 1620. P.
Met Gratie ende Privilegie.

Erstmalig herausgegeben

MARQUIS

SPIRITUS

Van der Maatschappij der Heeren

van Handel en Fabriek

in Amsterdam

Amsterdam, bij de Maatschappij der Heeren van Handel en Fabriek, 1795.

VVt den Legher van sijn Exc.

Marquis Spinola van 13. Nouember 1620.

Sijn Excellentie den Marquis Spinola / soo hy wederom quam van de wech keisers Lou-
ier met den Legher soo quamen wy tot Lun-
met den heelen Legher / de voornoemde plaetse Lu-
nem is toebehoorende Graef Lodewijck van Nas-
souw / daer bleuen wy dien nacht in Campagnie dat
was den 11. Nouember.

Den 12. Nouember des smorghens vroeck ten
vier uren / soo werde ontboden den Cappiteyn Go-
devaert Anthonissen / Cappiteyn vande Boots- ghe-
sellen / by mijn Heere Wijngaert / ende creech Orde
als dat hy met hondert Boots- ghesellen soude mede
trecken / op den Toche daerse souden marcheren met
ses halve Cartouwen / waer datse trocken voor een
Dij Casteel

Casteel/dat op eenen hooghen berch leyt/waer dat
 onder den berch leyt een stedeken ghenoompt Lans-
berch/soo Graef Hendrick van den Berghe die had-
 de t'selue belept oft berent met 2. duysent peerden/en
 hadde t'selue op gheenscht voor zijne Keyserlijke
 Majesteit/maer die van binnen en wilden daer niet
 naer hooren / voor des smorghens vroech dat wy
 met de ses halve Cartouwen quamen/ende soo wy
 noch waren met de stucken op eenen hoogen berch/
 wel een quartier vrs van het Casteel / dat yn die
 stucken saghen/soo gauen yn haer ouer/daer waren
 500. Musquettiers oppe/veel Boeren ende Landt-
 volck/ende daer was veel goets op ghevlucht / van
 allen de Vlecken oft Dorpen daer ontrent / soo onse
 Soldaten die waeren niet wel te vreden om dat yn
 haer soo oner gauen/het is een sterck Casteel ende
 groot daer connen een duysent mannen in logeren.

Doorts zijn wy terstont wederom ghekeert met
 de ses halve Cartouwen/ende meynden te trecke na
 Bingham op den Rhijn/soo wy trocken met de hee-
 len Legher op een ure naer by Altsheim in een stede-
 ken ghenaempt Alsem / wy hadden acht daghen
 te voren daer noch eens gheweest / alsoo het Pfalts
 volck op was ghetrocken met gansch haer macht /
 ende waren ontrent Altsheim ghetrocke een Stadt /
 waer dat in leyt Monsieur de Balancon/ met twee
 duysent

5

dupsent Borgoignons/soo dat wy den Legher van den Pfalts al naer volghen/soo trecken zy al vozen wech/soo dat zy maer d'n uren van ons en zijn.

Sijn Excellentie den Marquis Spinola hadde se geerne in blancke Campagnie ghehadt/maer zy maecten hun al voze/ende ons Legher van de Marquis ligghen allen nachten in blancke Campagnie Godt lof wy hebben noch al goet weder ghehadt/wē vermenst zijn Ex. Marquis Spinola wilt zijn volck beginnen in garnisoen te legghen.

Sijn Excellentie Spinola deelt de Leenen van de steden al wech in Pfalts Graven Lant / de stadt Alsepin heeft veel Dorpen onder hem Creutsenach van ghelijcken/soo dat de Boeren hier heel vet ende weeldich hebben gheweest / want zy in 80. Jaeren/oft mans ghedencken gheen Oorloghe en hebben ghehadt.

Voorders onse Kunterije rijden allen daghe naer den Pfalts Legher/ende brenghen allen dagen veel peerden voor Buert mede.

Den Secretaris van den Marquis / ghenaeemt Behaghen is in Poste hier in ons Leger comen/ en soomen verstaet den Sone van zijn Ex. Marquis Spinola neemt in Italien d'n Regimenten volck aen.

Den 7. Nouember vertrock Don Carlo R. in Po-
ste

6
ste van Alsepin naer Spagnien/zijn Ex. dede hem
wtghelepde.

Den 7. ditto quam een Trompetter aen zijn Ex-
cellentie den Marquis Spinola/ met brieven van
den Jonghen Prince van Nassouw/waer ouer Cap-
piteyn Godevaert Authonissen een Cappiteyn van
de Boots-ghesellen hem vraechde waer den Jongen
Prince met zijn volck al lach oft was/ hy antwoor-
de dat hy maer d'yn uren van hier en lach/ soo vraech-
den hy hem wederom / waerom dat zy hy nachten
waren op ghetrocken/ op een Dorp daer wy daechs
te vozen in quamen/maer hy antwoorde dat om de
voeperagie wille was/maer wy vondender voer de
Marquis volck ghenoech/maer zy waren voer den
Marquis verbaert / den Trompetter gaf aen den
Cappiteyn voer antwoorde dat den Jongen Prince
van Nassouw niet en socht te slaen tegen den Mar-
quis/welck ick oock wel gheloove / den Marquis
voetvolck dat leyt al wt op de Dorpen / het Voedt-
volck dat den Jonghen Prince van Nassouwen hy
hem heeft leyt hier ende daer oock al op de Dorpen /
de Engelsen die hy hier int lant ghebrocht heeft
ligghen oock al op verscheiden Dorpen hier en daer
versprent/ende steruen als mest/d welck oock doen
de nieuwe Italianen / die te veel van den nieuwen
most drincken.

Den

7
Den 10. Nouember zijn wy op ghetrocken van
Olffum/ende zijn ghecomen wederom in een vleck
oft plaese ghenoept Willems dat Wylts-Graven
Lant is/wy hadden daer ouer acht dagen noch eens
ghelogheert.

Den 9. Nouember des sauonts soo trock oppe
Sr. de Messia Maistre de Campo van een Regi-
ment Spagniaerts met 3. stucken gheschuts / ende
eenen Mortier/Den Cappiteyn Godevaert Antho-
nissen hadde Orde van zijn Excellentie den Mar-
quis Spinola/dat hy hen soude 50. Boots-ghesellen
mede gheuen/soo sonde hy zynen Luptenant met de
Stierman van Cappiteyn Jop Janssen / met de
vooznoemde Boots-ghesellen/ ende soo trocken zy
alle den nacht/tot dat zy smorghens quamen voor
een sterck Casteel ghenoept Wickelen / soo hebben
zy des sanderdaechs den 10. Nouember smiddaechs
daer oppe beginnen te schieten/met 3. halve Cartou-
wen tot sauonts de clocke thien uren/ sy hebben op
het Casteel gheschoten een hondert en dertich scheu-
ten/ten lesten soo hebben zy van binnen haer ouer
ghegheuen op Misericordia van den Marquis / op
ghenade oft onghenade.

Het Casteel was heel sterck/daer en waren maer
50. Musquettiers op/de welcke alle gevangen zijn /
daer was groot goet op ghevlucht /soo dat de Sol-
daren

Daten goeden buet hebben ghemaect.

Daer bleuen 10. oft 12. Spagniaerts vooz t'Ca-
steel doot/ende 15. oft 16. ghequetst/met eenē Com-
missaris een heel cloeck man / die in zijn been ghe-
quetst was.

Doorders is den Maistre de Campo noch al
voorts getrocken/ende heeft den 11. nouember noch
een Casteel in ghenomen/met een stedecken genaemt
Efelburch.

Doen is Don de Messia noch voorts getrocken/
naer een ander plaetse oft Casteel daer 2. van ons
volck ghequetst werden des sauons ten thien uren /
met noch eenen Constabel.

Den 12. nouember des sauons ten thien uren soo
gingherder 3. stucken Geschuts af onserent Alsepin
ende een ure daer naer soo schoten wy oock 2. stucke
los/soo quam dien nacht den heelen Legher van de
Marquis Spinola by den anderen/ende bleuen soo
staen tot smorghen ten thien uren in slachtoorden /
ende hier quam tijdinghe dat den Prince van Espi-
na wt de Ghebanghenisse soude comen.

Doorders oft den Legher nu in Garnisoen sal lig-
ghen/salmen haest weten/dit is t'principaelste dat-
ter ghepasseert is.

Didit C. D. W.
H. J. S.